

Gramotnosti.pro život

Učíme v souvislostech

TIO a SIGNÁL

Jitka Severinová

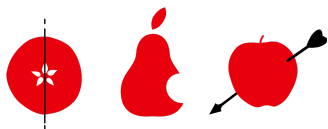
Stanislava Korcová

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rozvoj digitální gramotnosti v příběhu:

Každodenní život s technologiemi

Osobní bezpečí a bezpečnost v digitálním prostředí

Ochrana zdraví

„Začneme úplně dole,“ řekl Michal a přivolal výtah. Jeli dlouho. TIO byl celý nedočkavý. „Kam jedeme? Kdy už tam budeme? Co uvidíme?“ ptal se stále dokola.

Konečně zastavili. Když se dveře otevřely, TIO vůbec nechápal, kde je. Ocitli se totiž v dobách dávno minulých. Stali se členy indiánského **kmene**. Jejich hlavy zdobily čelenky z pestrobarevných per a TIO s Michalem se dívali na **náčelníka**, který stál u vyhaslého ohniště.

- Co je **INDIÁNSKÝ KMEN**?
- Jaký další význam má slovo **KMEN**?

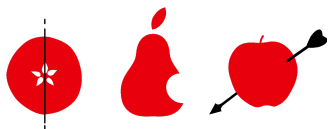

- *Námětová hra „na indiány“ (výroba čelenek, pojmenování kmenů, výroba totemů jednotlivých kmenů s odlišnými symboly odrážejícími název kmene apod.)*
- *Ve spolupráci s rodiči vymyslet název „rodinného kmene“. Možno ztvárnit např. v šatně děti pomocí předem připravených papírových totemů, které si děti s rodiči vyzdobí a nalepí na velký arch papírů.*

„Ty j..,“ skoro vykřikl TIO, ale pak se zarazil a vzpomněl si, co slíbil.

„Tiše, TIO, jenom pozoruj. Jsi právě svědkem prvního dorozumívání na dálku. Za chvíli poletí vzduchem kouřové **signály**,“ upozornil ho Michal.

Náčelník mluvil směrem k malému indiánskému klukovi: „**TENKTERÝVYSÍLÁ**, *probudí oheň a dým a odešle zprávu našim bratrům do údolí.*“

Stoupající kouř, do něhož TENKTERÝVYSÍLÁ různě foukal a někdy dokonce mával svojí čelenkou, se vlnil vzduchem. Měnil barvy a postupně mizel v dáli.

Zanedlouho zahlédli daleko v údolí tenounký sloup stoupajícího dýmu. V tu chvíli totiž náčelník tamního kmene zvolal: „**TENKTERÝPŘIJÍMÁ** a **TAKTERÁODPOVÍDÁ**, *ať přečtou kouřovou zprávu a odešlou odpověď.*“

- *Jaké znáš signály? (červená na semaforu, závora při přejezdu vlaku, smluvený signál k uklizení – uklízecí píseň apod.)*
- *Jaké signály (řeč, gesta, mimika, rituály apod.) máte u vás doma nebo ve školce?*

- *Hra na indiánská jména – každé dítě si vymyslí své jméno. Je nutné si s dětmi o tvorbě jména povykládat, aby pochopily podstatu. Lze využít různé encyklopedie, zapojit do aktivity rodiče.*

A tak se i stalo.

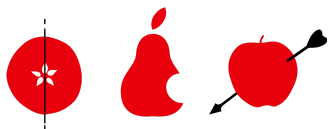
Indiánský kluk **převodl** kouřovou zprávu do indiánské řeči. Indiánská holka poté rozdělala oheň a odeslala odpověď. Dva kmeny, vzdálené od sebe skoro tři dny jízdy na koni, se během chvílky domluvily na něčem, co pro ně bylo nesmírně důležité.

TIO stál jako sloup. Michal ho musel vzít do náruče a odnést do výtahu.

Teprve tam TIO nevěřícně zamrkal. „*To bylo teda něco, mně se to asi zdálo! Roboty-choboty, roboty-choboty...!*“ pištěl nadšeně svým robůtkovo-chobůtkovým hláskem.

„*Roboty-choboty*“ bylo totiž největší ocenění, které TIO říkal, když se mu něco opravdu líbilo.

- Co udělal indiánský kluk s kouřovou zprávou a proč? (Převodl ji do srozumitelné řeči, aby byla pro všechny pochopitelná.)
- Opravdu se TIO a Michal ocitli mezi Indiány? Jakým způsobem se mohli mezi Indiány dostat? (Virtuální realita – 5D kino, mobilní planetárium atd.)

- Společně si předvedte „robůtkovo-chobůtkový“ hlásek a nadšení TIA.

„To, co jsme viděli, byl **první dálkový přenos informací**. Tehdy nebyly **mobily ani počítače ani vysílačky**, aby se lidé daleko od sebe mohli dorozumívat. I dnes se v některých místech, kde není **digitální signál**, mobilem nedomluvíme. Třeba na moři,“ vysvětloval Michal a TIO zaujatě poslouchal.

„A to jako na lodi rozdělají oheň?“ vyzvídal robůtek.

„Ne, mají k tomu **námořní vlajkovou abecedu**, která je součástí **Mezinárodního signálního kódu**. Vypadá moc hezky, koukej.“ Michal ťukl na jednu ikonu na veliké obrazovce před nimi a TIO tu barevnou vlajkoslávu uviděl.

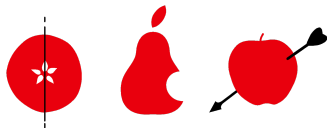

- Jakým způsobem se dnes dají získávat nebo předávat informace? Jak můžeme komunikovat? (mluvené slovo, gesta, mimika, encyklopedie a jiné písemné zdroje, dopis, mail, SMS, vysílané kódy)

- Výroba vlastní vlajkové abecedy (mezi třídami, mezi skupinami ve třídě, mezi jednotlivými dětmi nebo mezi dítětem a učitelkou).
- Vyhledejte v encyklopediích nebo na internetu, jak vypadá skutečná námořní vlajková abeceda.

„Ještě o jednom speciálním dorozumívání ti chci říct, TIO. Je to **Braillovo písmo** určené lidem, kteří nevidí nebo jen velmi málo. Jde o plastové body, takové tečky, vyražené do různých materiálů, které se vnímají prsty. **Nevidomý člověk** si tak může přečíst i knížky,“ vysvětlil Michal.

„Třeba encyklopedie, ty jsou fakt bezvadné! A je moc dobře, že jsou ty tečky vymyšlené a pomáhají lidem. **Signál** je tedy něco, co nám dává nějaké **znamení** nebo **upozornění**. Pomocí něj si předáváme zprávy a informace, že jo, Michale?“ chtěl se ujistit TIO, že vše správně pochopil.

„Třeba, TIO! Jsi super robůtek, co má chytrý chobůtek!“ ocenil Michal to, že TIO dával dobrý pozor.

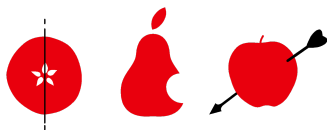

- Co může vést k poškození či ztrátě zraku? (Nemoc, vrozená vada, úraz, ale i nadměrné zatěžování zraku prostřednictvím PC, tabletů, mobilů atd.)

- Vytvořte si své Braillovo písmo (např. z PET víček, přírodnin).
- Udělejte si výstavu Braillova písma z dostupných zdrojů (např. krabičky od léků).
- Možná doplnit o aktivity s různými organizacemi pomáhajícími nevidomým a slabozrakým (např. přednáška nevidomého, ukázka spolupráce s vodícím psem – konkrétní předávání vzájemných signálů apod.).

SIGNÁLY

INDIÁNI POSLALI
SVÉ KOUŘOVÉ SIGNÁLY.
S NÁMOŘNÍKY VYPLOUVÁ
ABECEDA VLAJKOVÁ.
JAK ČTOU KNÍŽKY NEVIDOMÍ?
PRSTY PŘECE! KAŽDÝ TO VÍ.
SIGNÁL DOMA NEBO V LESE
INFORMACE K LIDEM NESE.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY